

Vì sao quan hệ M - Hoa sẽ căng thẳng trong năm 2011...

Tình thế Barack Obama và Chủ tịch Hồ Chí Minh Đào tạo ở Liên Hiệp Quốc ngày 22/9/2010

Một đầu năm đầu tiên lịch, Chủ tịch Hồ Chí Minh Đào tạo ở Hoa Kỳ trong một chuyến thăm viếng chính thức đầu tiên của lãnh đạo Trung Quốc kể từ năm 2006. Ông sẽ được quốc gia do Tổng thống Barack Obama khoản đãi và thăm thú nhiều nơi. Theo đó sẽ có nhiều món quà trong một chuyến thăm đầu tiên ngoài nước.

Cuộc thăm viếng đầu tiên bên chuồng bên công phu từ năm ngoái, mãi tới cuối năm mới đầu tiên Bắc Kinh xác nhận là vào ngày 19 Tháng Giêng tới đây. Nghĩa là hai tuần sau khi Quốc hội khóa 112 nhậm chức, ông Obama sẽ nghênh đón một phái đoàn hùng hậu gồm nhiều doanh gia Hoa Kỳ với các hợp đồng đầu tư khổng lồ doanh nghiệp Mỹ lên tới cả chục tỷ đô la - đáng tiền đi trước là đáng tiền khôn. Nhưng vì tiền bạc không đem lại hạnh phúc, Tổng thống Mỹ còn phải nhìn vào nhiều vấn đề khác, cả kinh tế lẫn chính trị và an ninh, giữa hai cường quốc Thái bình dương.

Quan hệ giữa hai nước trong năm 2011 này có thể được thay đổi chuyến thăm viếng. Tình hình Đông Á cũng vậy.

Về mặt chính, việc Hồ Chí Minh Đào thăm viếng Hoa Kỳ đã bắt đầu hoãn mấy lần trong năm ngoái dù nguyên nhân hai nước đã có nhiều cuộc gặp gỡ song phương bên các Thủ tướng đầu tiên quốc tế. Mãi đến trung tuần tháng 12, Thủ tướng Ngoại giao Hoa Kỳ cùng Chủ tịch và Á châu sẽ vào trong Hội đồng An ninh Quốc gia và Phái đoàn Ngoại giao Trung Quốc trách Đông Á và Thái bình dương mới cùng được sự Mỹ và họ sẽ hợp tác tâm trí bán đảo Triều Tiên tới Bắc Kinh dàn xếp. Song song, phái đoàn Ngoại giao Trung Quốc đã hội họp trong hai ngày 14-15 tháng 12 vừa rồi. Trước khi họ tới Mỹ, Tổng thống Quốc phòng Hoa Kỳ sẽ thăm Bắc Kinh trong bốn ngày, mừng chín tới 12, để đàm phán với và tiếp xúc nhiều là Tổng thống Quang Liệt rời ghế Tokyo gặp Tổng thống Quốc phòng Nhật Bản Toshimi Kitazawa. Không phải ngẫu nhiên mà nhật báo lớn nhất của Nhật là Asahi Shimbun loan tin ngay hôm 31 tháng 12, rằng Bắc Kinh đang chuồng bên kế hoạch thôn tính các hải đảo ngoài Đông hải, mà Trung Quốc gọi là Trung Nam hải - xin hiểu là Hoàng sa và Trường Sa - trước khi nhét vào các đảo Senkaku của Nhật mà Trung Quốc gọi là Điếu Ngư đài.... Trước đó một ngày, Đô đốc Tōjō nhậm chức Thái bình dương của Hoa Kỳ cũng chính báo và sẽ là nhân chứng của Trung Quốc như một đội quân Thái bình dương, với khả năng dùng phi đạn tấn công hàng không mà họ muốn của Hoa Kỳ. Để Đông hải sẽ trở thành ao nhà của Trung Quốc.

Vì vậy, dù chúng là thực vật thì người ta cũng đoán ra rằng trình độ của thực vật như M - Hoa kỳ sẽ giảm khá nhiều hơn, từ quan hệ kinh tế và ngoại giao giữa hai nước, đến các vấn đề nóng của khu vực Đông Á, giảm có chuyển Nam-Bắc Hàn, mối quan tâm của Nhật Bản và các nước Đông Nam Á và vị trí của Hoa Kỳ tại Á châu Thái bình dương....

Khi kinh tế Hoa Kỳ có ảnh hưởng và thực tế người ta còn quá cao, Tổng thống Barack Obama lại bị bắt buộc phải chia quyền với đảng Cộng hòa trong Quốc hội mà vấn đề sẽ ép khá nặng của khuynh hướng bảo hộ mậu dịch của Đảng Dân Chủ. Ông chỉ có thể phải nhường lại quyền chủ động hiện tại cho Hành pháp là có những quyết định táo bạo về đối ngoại. Quan hệ với Bắc Kinh - cộng hay m - nam trong số tính toán đó trước khi bầu cử 2012. Hơn nữa đó cũng có thể là chìa khóa 18 của đảng Cộng sản Trung Quốc, là khi Hội Đồng Đào sẽ chuyển giao di sản cho thế hệ lãnh đạo kế tiếp khi năm 2013.

Đó là khung cảnh chung của cả đôi bên trong lần gặp gỡ này.

Trong năm qua, khi Hoa Kỳ còn xoay trục với nước bạn chí cốt và gánh nặng công trái quá cao, lãnh đạo Bắc Kinh đã ào ạt hạ hàng loạt tác và đưa ra với các nước, 13 tỷ Mỹ kim với Pháp, 16 tỷ với Ấn Độ rồi 34 tỷ với Pakistan. Tại Hoa Kỳ lần này, Hội Đồng Đào cũng đem theo một tập chi phí ư rớt dầy và phe phe ở các doanh gia Mỹ. Sau mấy chục năm đưa ra rồi trở về vào Hoa lục và đóng góp tới 60% vào tổng sản phẩm quốc gia Trung Quốc, từ năm 2010, các doanh nghiệp Mỹ đang trở lại chi tiêu ở phía đông đón doanh gia Trung Quốc đưa ra ngoài khơi vào Hoa Kỳ - với sự yểm trợ tích cực của Bắc Kinh.

Lần này, hãy nhìn vào một số hợp đồng có thể lên tới 10 tỷ đô la và việc Hội Đồng Đào ghé thăm các doanh nghiệp Mỹ có vấn đề đưa ra của Trung Quốc tại Mỹ sẽ là một màn trình diễn ngoạn mục. Trung Quốc đang tích cực tạo việc làm cho công nhân Mỹ, như Tổng thống Obama mong muốn, ông nói gì bây giờ?

Việc Trung Quốc đưa ra ngoài khơi vào Mỹ còn có lợi thế là giúp doanh nghiệp và hàng hóa của Hoa lục vượt qua được rào cản về mậu dịch của Quốc hội và phải nhường lại cho đảng Dân Chủ với lợi ích quá thấp của đảng Nguyên. Trong suốt năm 2010, Chính quyền Obama đã bỏn bỏn trì hoãn không đáp ứng yêu cầu của Quốc hội Dân chủ là ra phán quyết về chế độ hối lộ hối lộ công - lũng đoạn và cạnh tranh bất chính - của Trung Quốc. Lần này, Bắc Kinh sẽ giúp ông có cái thế để áp dụng đó!

Nhưng, vấn đề không chỉ có lợi ích của người bán!

Giữa hai quốc gia, việc mua bán từ do còn gặp nhiều chướng ngại khác trong khuôn khổ luật lệ của Tổ chức Thương mại Thế giới WTO và nhiều doanh nghiệp Mỹ vẫn đang khiêu vũ là khó khăn doanh bình đẳng tại Hoa lục vì chính sách nâng đỡ - trợ cấp - của Bắc Kinh cho doanh nghiệp nội địa. Và Hội Đồng Đào cũng không thể quên rằng xuất khẩu vẫn là một đề tài máy móc nhất thiết cho đà tăng trưởng kinh tế nhà. Trong năm 2011 này, đà gia tăng xuất khẩu đó có thể giảm một hai phần ba, chỉ tăng 10% thay vì 30% như năm trước. Nguy hiểm, nên làm sao đảm bảo được Nguyên.

Vì vậy, đôi bên sẽ còn đôi co về chuyển mua bán và nỗ lực tìm cách hoà giải trong năm qua, ông Obama sẽ bị tấn công từ cánh tả, bên đảng Dân Chủ, từ phe bảo hộ mậu dịch. Khi này, đảng Cộng hòa trong Quốc hội lại chuyển sang nhiều hơn về khác - về an ninh và đối ngoại.

Trong tháng cuối của năm 2010, các diễn biến Đông Bắc Á có biến chuyển đáng chú ý là Nam Hàn - và cả Nhật Bản - đều có lộ trình triển khai đột phá hạm đội với Bắc Hàn Cộng sản khi Hán Thành nhất quyết tiến hành cuộc thao diễn quân sự với đơn vị thực. Kết quả là Bắc Hàn không pháo kích để trả đũa như đã hăm dọa mà lại đưa ra giải pháp hòa bình với việc Nguyên từ chối cuộc IAEA sẽ gọi

nhân viên vào thanh tra. Thái độ của người này không chỉ nhắm vào Bình Nhưỡng mà thực tế là thông điệp cho Bắc Kinh.

Chính quyền Obama có ý hòa dịu với Trung Quốc - và chuyển đổi nguyên nhân mâu thuẫn từ bán đảo Triều Tiên - có thể vì trông đợi vào sự hợp tác của Bắc Kinh để can gián Iran. Chắc hẳn là hoài công. Bây giờ, khi các nước đang giành đua bìu dùi để ý chí, ông Obama có thể chắc, Iran hay Trung Quốc, nào thì có quyền tự do mà lại ít rủi ro? Chuyển Iran sẽ dây dưa qua hai chiến trường nóng là Iraq và Afghanistan, và cả khối Hồi giáo. Chuyển Trung Quốc thì cần năm nay, thì giờ đã thấy mặt khoét lưng nguy hiểm tại Đông Á mà Hoa Kỳ không thể quên lãng.

Ngoại trưởng Hillary Clinton đã quay về đó như một nhiệm vụ, với hai đầu thu không che giấu của các trường phái và cả phe đối lập bên trong Cộng Hòa.

Thái độ khiêu khích của Bình Nhưỡng với việc biến chìm chiến hạm Cheonan hồi tháng Ba và pháo kích đảo Diên Bình vào tháng 11, trong khi Bắc Kinh vẫn thoái thác trách nhiệm khi mà toà Bắc Hàn, khi đó là Nam Hàn và Nhật Bản phải có phần đúng. Ông Obama có thể mạnh mẽ nêu vấn đề và trấn an các đồng minh xa lạ thì thật chính trị mà nhà là ông vẫn còn duy quyền chủ động.

Từ phía Quốc hội Dân Chủ, đầu tháng 12, Chủ tịch Ủy ban Ngoại giao Thượng viện là Nghị sĩ John Kerry đã có lời phát biểu trước các đối thủ tại Mỹ: Hoa Kỳ muốn có chính sách kiên định lâu dài với Trung Quốc dựa trên quan hệ thực tế và quyền lợi chung không chỉ trường hợp khẩn cấp hay "be b". Nhưng, cũng chẳng có một trường hợp nào lo sợ gì về những hòa hoãn hay đe dọa từ Trung Quốc. Lời trấn an đó thật ra vẫn để cho Bắc Kinh nhìn kỹ với... màu sắc Trung Hoa, với bộ mặt kham khổ.

Hoa Kỳ đã loan báo là vẫn có mặt và có trách nhiệm tại Đông Á Thái bình dương, đã mở rộng sự hợp tác với Ấn Độ, Nam Hàn, Nhật Bản, các nước Đông Nam Á và Úc Đại Lợi. Và cũng ý thức được rõ ràng nỗi lo ngại của Bắc Kinh về tình hình thế giới của Hoa Kỳ. Nghị sĩ Kerry nói thẳng ra nỗi lo ngại này: nỗi di dân kinh tế, sự chuyển dịch của dân số, hệ thống nghèo đang mở rộng, và môi sinh bị hủy hoại từ các sự kiện biến đổi khí hậu thực chính trị, v.v..... Chính sách hòa dịu mà Hoa Kỳ đã theo đuổi trong hai nhiệm kỳ của Tổng thống Bush và hai năm đầu của Tổng thống Obama đang đi tới điểm cuối, và có thể bắt đầu. Một khi dàn xếp xong chuyển Iraq và Afghanistan, Hoa Kỳ sẽ có một sách rõ ràng hơn với Trung Quốc.

Chủ tịch Hội Đồng Dân Chủ không thể không biết những điều này. Cái kết của ông trước khi vào là phải bàn giao lại cho thế hệ lãnh đạo mới tiếp quản di sản của ông bên trong và mặt thế giới đáng nể bên ngoài. Về nguy cơ biến đổi bên trong, chắc ông đã giành quyền lợi. Với bên ngoài, Trung Quốc càng trở nên phức tạp thì Hoa Kỳ càng cần chú ý.

Vì vậy, cả hai lãnh đạo đầu sự phải lên gân và quan hệ giữa hai nước sẽ chỉ thêm căng thẳng trong năm 2011 này. Chúc mừng năm mới!